

На основу Члана 47. Статута Удружења архитеката Србије – репрезентативног удружења у култури, а у складу са *Правилником о ближим условима, мерилима и критеријумима, као и поступку по захтевима лица за утврђивање статуса лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе („Службени гласник РС”, број 9 од 10. фебруара 2017, 96 од 31. децембра 2019.)*, Управни одбор Удружења архитеката Србије – репрезентативног удружења у култури (УАС), дана 20.05.2024. године доноси:

ПОСЛОВНИК О РАДУ КОМИСИЈЕ ЗА СТАТУСНА ПИТАЊА УДРУЖЕЊА АРХИТЕКАТА СРБИЈЕ – РЕПРЕЗЕНТАТИВНОГ УДРУЖЕЊА У КУЛТУРИ

Члан 1.

Овим пословником утврђује се начин рада сталног радног тела УАС-а - Комисије за статусна питања (Комисије за утврђивање статуса лица које самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе УАС-а, у даљем тексту: Комисија).

Члан 2.

Управни одбор УАС-а бира и именује Комисију као своје стално радно тело.

У Комисију се именују најмање три компетентна члана.

Мандат Комисије траје четири године, с могућношћу именована на још четири године.

Управни одбор, уколико је то неопходно, може и пре истека мандата, да разреши поједине чланове Комисије или целу Комисију и да именује нову. Разлози за разрешење могу бити:

- оставка
- неоправдано одсуствовање члана Комисије
- утврђене неправилности при обављању послова поверених Комисији који ометају регуларан рад удружења.

И друге околности које ометају рад Комисије и спречавају или отежавају УАС-а да, као репрезентативно Удружење, обави свој друштвени задатак.

Члан 3.

Комисија одлучује по захтевима за утврђивање статуса лица које самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе (самостални уметник архитекта, стручњак у култури), те води поступак провере испуњености услова из Закона о култури за лица која су уписана у евиденцију лица која самостално обављају уметничку или другу делатност за четворогодишњи период, за подручје - архитектура;

Комисија се састаје по потреби, у складу са пристиглим захтевима.

Члан 4.

Лице које поднесе захтев Комисији, има право на стицање статуса лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе и упис у Евиденцију лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе (у даљем тексту: Евиденција), уколико испуњава следеће ближе услове:

- 1) да је држављанин Републике Србије;
- 2) да има пребивалиште на територији Републике Србије;
- 3) да није обавезно социјално осигуран по другом основу;
- 4) да се самосталном уметничком или другом делатношћу у области културе бави професионално и самостално у виду занимања, ради обезбеђивања услова за живот и рад;
- 5) да је стекао високо образовање одговарајућег образовног профила или, изузетно, да се најмање четири године професионално и самостално бави уметничком делатношћу у области културе као основним занимањем независно од стеченог образовања, у случају да за профил самосталне делатности не постоји одговарајуће образовање у систему образовања, признаје се

професионално и самостално бављење уметничком или другом делатношћу у области културе уколико су испуњени ближи критеријуми за подручје – архитектура из члана 6. овог пословника; б) да остварује резултате у професионалном бављењу уметничком или другом делатношћу у области културе на територији Републике Србије, односно да испуњава ближе услове, мерила и критеријуме предвиђене овим пословником.

Изузетно, уметницима, стручњацима у култури, који имају пребивалиште на територији Републике Србије, а који своју делатност привремено, у краћем или дужем периоду, обављају у иностранству, доприносећи својим уметничким и професионалним радом афирмацији наше уметности и културе, а уколико испуњавају ближе услове, мерила и критеријуме из овог пословника, Комисија признаје тај рад и утврђује статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе.

Уколико уметник или стручњак у култури, борави ван територије Републике Србије, а његово уметничко или стручно дело, односно резултат рада испуњава ближе услове, мерила и критеријуме из овог пословника и јавно је доступно на територији Републике Србије, односно доприноси културном животу заједнице, Комисија признаје тај рад и утврђује самостални статус.

Члан 5.

Подносилац захтева за утврђивање статуса, поред ближих услова, треба да од стране Комисије добије као мерило позитивну оцену резултата његовог бављења самосталном уметничком или другом делатношћу у области културе.

Комисија ће, полазећи од мерила из става 1. овог члана, вредновати следеће:

- 1) квалитет уметничког или стручног дела, односно резултата рада;
- 2) континуитет обављања професионалне уметничке или друге делатности у области културе;
- 3) позитивну оцену меродавне стручне јавности;
- 4) јавну доступност уметничког или стручног дела, односно резултата рада;
- 5) допринос културном животу заједнице.

Члан 6.

Ближи критеријуми које мора испуњавати самостални уметник у култури, у подручју у култури - Архитектура, су:

- два реализована архитектонска дела (нове зграде или значајне реконструкције), или
- четири реализована ентеријера или партерна уређења, или
- пет нереализованих архитектонских пројеката (минимум на нивоу идејних решења), или
- две самосталне архитектонске изложбе (у изложбеним просторима са уметничким саветом), или
- шест излагања на колективним архитектонским изложбама (у изложбеним просторима са уметничким саветом), или
- два награђена или откупљена пројекта на домаћим конкурсима за архитектонска дела од јавног значаја (попут музеја, галерија, институција у области културе и сл.), или један награђени или откупљени пројекат на међународном архитектонском конкурсима.

За подручје архитектуре самосталним уметником сматра се и лице које обавља следеће уметничке активности:

- 1) Вођење креативног процеса – развој архитектуре на основу документарних или личних материјала учесника у процесу, кроз индивидуални и колективни ауторски рад с циљем постизања уметничких и ширих развојних резултата и исхода (водителј процеса на четири пројекта);
- 2) Уметничка дирекција – програмска дирекција манифестација или уметничких и развојних пројеката у области архитектуре, заснована на ауторском концепту, те сродне одговорне делатности од општег интереса, за чије обављање је неопходна и незамењива уметничка експертиза:
 - (1) програмска дирекција манифестација или њихових сегмената у области архитектуре – на међународном, регионалном, националном, покрајинском и окружном нивоу или на нивоу великих градова (уметнички или програмски директор на две манифестације);

(2) селекција програма у области архитектуре (селектор две манифестације или пројекта) на међународном, регионалном, националном, покрајинском и окружном нивоу или на нивоу великих градова;

(3) учешће у стручном жирију (члан жирија осам манифестација, жирираних програма и других пројеката у области архитектуре на међународном, регионалном, националном, покрајинском и окружном нивоу или на нивоу великих градова).

3) Едукација и подстицање доступности и развоја архитектуре:

(1) уметнички педагошки рад с децом, младима и другим групама корисника у области архитектуре (четири пуна процеса или годишња радна циклуса);

(2) ауторски рад на развоју и едукацији публике у циљу афирмације естетског и рационалног разумевања уметничких достигнућа и резултата у области архитектуре: (3) осмишљавање и извођење интерактивних образовно-васпитних, анимацијских и других развојних програма (нпр. у оквиру међуресорне сарадње културе и туризма) с различитим групама публике (четири заокружена програма);

(4) развој ауторских инструмената за подстицање доступности и развоја уметности у области архитектуре: осмишљавање, креирање и уређивање приручника, уџбеника, збирки, тематских издања, часописа и другог у области архитектуре (објављених 15 ауторских табака стручног текста).

Члан 7.

Ближи критеријуми које мора испуњавати самостални стручњак у култури - Архитектонски критичар, Историчар архитектуре, Теоретичар архитектуре, у подручју у култури Архитектура су:

- објављених 12 ауторских А4 табака, стручних или научних текстова који су у вези са архитектуром, или

- четири ауторска пројекта изложбе из области архитектуре, или

- једна објављена књига, монографија или публикација, рецензирана од стране реномираних домаћих или страних рецензената.

Члан 8.

Када самостални уметник и стручњак у култури обавља истовремено две или више делатности, односно два или више посла у истој делатности, његова активност у свакој делатности процентуално се приказује.

Статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе утврђиваће се сходно претежној делатности одређеној на начин из става 1. овог члана.

Члан 9.

Лице које обавља самосталну уметничку или другу делатност у области културе, а које одређено време не обавља ту делатност због болести, не узима се у обзир за проверу испуњености услова из члана 13. став 2. овог пословника.

Члан 10.

Подносилац захтева приликом подношења захтева Комисији за утврђивање статуса лица која обављају самосталну уметничку или другу делатност у области културе, подноси и захтев за упис у Евиденцију лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе.

Подносилац прилаже следећа документа:

1) изјаву дату под моралном и материјалном одговорношћу да се уметничком или другом делатношћу бави професионално и самостално у виду занимања и да није обавезно социјално осигуран по другом основу;

2) фотокопију личне карте;

3) фотокопију доказа о последњем завршеном степену школовања (диплома, уверење, и сл.);

4) уверење о оствареном радном стажу издато од стране надлежне филијале Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање;

- 5) податке о адреси и контактима;
- 6) доказе о професионалном раду и испуњености ближих услова из чл 6. и чл 7. овог пословника;
- 7) друга потребна документа по захтеву Комисије (фотокопија радне књижице, фотокопија војне књижице и друга документа која су значајна за регулисање социјалних права подносиоца).

Члан 11.

Приликом оцењивања резултата рада подносиоца захтева у претходном периоду, Комисија узима као релевантан сваки професионални рад који је потврђен траженом документацијом, укључујући изузетно и рад током школовања, уколико је тај рад био професионалан и самосталан.

Почетак професионалног ангажмана се доказује професионалним уговором или другим релевантним доказом који о томе сведочи.

Одлуку о утврђивању статуса самосталног уметника, односно стручњака у култури и сарадника у култури, као и време од када се тај статус утврђује, Комисија доноси већином гласова свих чланова.

УАС доноси Решење о утврђивању статуса самосталног уметника, односно стручњака у култури у року од 30 дана од дана доношења одлуке Комисије.

Решење се издаје у два примерка, један примерак за носиоца статуса и један за УАС које води евиденцију.

Решење, у складу са законом, садржи личне податке подносиоца захтева (име, име једног родитеља, презиме, адресу пребивалишта, занимање, подручје културне делатности: Архитектура, датум од када се утврђује статус).

Члан 12.

На основу Решења из члана 11. овог пословника, издаје се, у складу са законом, уверење о чињеницама уписаним у евиденцију.

Уверење се издаје сагласно подацима из евиденције, посебно за сваку намену.

Уверење се издаје на захтев, по правилу истог дана када је странка затражила уверење, а најкасније у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Ако УАС одбије захтев за издавање уверења, дужно је да о томе донесе посебно решење.

Ако у року од 15 дана од дана подношења захтева УАС не изда уверење, странка може изјавити жалбу Министарству културе као да је захтев одбијен.

Ако странка, на основу доказа којима располаже, сматра да јој уверење није издато у складу с подацима из евиденције, може захтевати измену или издавање новог уверења.

УАС је дужно да донесе посебно решење ако одбије захтев странке да јој измени или изда ново уверење.

Ако у року од 15 дана од дана подношења захтева за измену или издавање новог уверења то не буде учињено, странка може изјавити жалбу као да је њен захтев одбијен.

Против решења о одбијању захтева жалба се може изјавити Министарству у року од 15 дана од дана достављања решења.

Жалба се може изјавити Министарству и ако је истекао рок прописан за измену или издавање уверења.

Члан 13.

Носилац статуса обавезан је да УАС-у на крају сваке године доставља годишњи извештај о раду за протеклу годину.

По истеку четири године од дана стицања статуса самосталног уметника, односно стручњака у култури за подручје у култури: Архитектура, Комисија врши поступак провере испуњености услова за лица која су уписана у евиденцију лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе за четворогодишњи период.

УАС 30 дана пре истека четворогодишњег периода доставља позив носиоцу статуса лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе да у том року поднесе

Комисији захтев за проверу испуњености услова и доказе о свом претходном четворогодишњем раду, као и друга документа из члана 9. овог пословника.

Лице које је уписано у евиденцију лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе, ослобађа се од обавезе доказивања испуњености услова, када напуни 30 година стажа осигурања (мушкарци), односно 25 година стажа осигурања (жене).

Члан 14.

Носилац статуса обавезан је да УАС-у пријави промену у вези са условима за упис у евиденцију, у року од три дана од дана настанка промене.

Промена и брисање из евиденције лица које је стекло статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе врши се:

- 1) на лични захтев лица које је стекло статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе;
- 2) по службеној дужности када УАС решењем утврди да то лице не испуњава ближе услове из члана 4. овог пословника.

Уколико носилац статуса прекида статус због заснивања радног односа, пензионисања, одслужења војног рока и других разлога, дужан је да о насталој промени обавести УАС у року од три дана од дана настанка промене основа осигурања.

Члан 15.

Носилац статуса је дужан да код Пореске управе, на законом прописани начин и рок, врши на обрасцу ППД-СУ редовну годишњу пријаву за утврђивање аконтационе и коначне обавезе доприноса за обавезно социјално осигурање. Носилац статуса је обавезан да оверену копију пријаве из става 1. овог члана, односно копију овереног обрасца ППД-СУ, преда УАС-у одмах по овери.

Члан 16.

Вредновање ближих критеријума за стицање статуса архитекта-уметник и архитекта-стручњак у култури налази се у Прилогу 01 овог пословника и његов су саставни део.

Члан 17.

Овај пословник је усвојио Управни одбор УАС-а на седници одржаној 20.05.2024.године.

Председник УО УАС-а

Проф. Иван Рашковић, дипл.инж.арх.

ПРИЛОГ 01 - Ближи критеријуми за стицање статуса

	1) САМОСТАЛНИ УМЕТНИК (1) АРХИТЕКТА	% од граженог	Број радова	Укупно %
1	реализовано архитектонско дело (нова зграда или значајна реконструкција)	50%		
2	реализован ентеријер или партерно уређење	25%		
3	нереализован архитектонски пројекат (минимум на нивоу идејног решења)	20%		
4	самостална архитектонска изложба (у изложбеним просторима са уметничким саветом),	50%		
5	излагање на колективним архитектонским изложбама (у изложбеним просторима са уметничким саветом),	15%		
6	награђен или откупљен пројекат на домаћим конкурсима за архитектонска дела од јавног значаја (попут музеја, галерија, институција у области културе и сл.)	50%		
7	награђени или откупљени пројекат на међународном архитектонском конкурс	100%		
За подручје архитектуре самосталним уметником сматра се и лице које обавља следеће уметничке активности:				
8	Вођење креативног процеса - развој архитектуре на основу документарних или личних материјала учесника у процесу, кроз индивидуални и колективни ауторски рад с циљем постизања уметничких и ширих развојних резултата и исхода (водителј процеса)	25%		
9	Уметничка дирекција - програмска дирекција манифестација или уметничких и развојних пројеката у области архитектуре, заснована на ауторском концепту, те сродне одговорне делатности од општег интереса, за чије обављање је неопходна и незамењива уметничка експертиза:			
(1)	програмска дирекција манифестација или њихових сегмената у области архитектуре - на међународном, регионалном, националном, покрајинском и окружном нивоу или на нивоу великих градова (уметнички или програмски директор)	50%		
(2)	селекција програма у области архитектуре (селектор манифестације или пројекта) на међународном, регионалном, националном, покрајинском и окружном нивоу или на нивоу великих градова);	50%		
(3)	учешће у стручном жирију (члан жирија манифестација, жирираних програма и других пројеката у области архитектуре на међународном, регионалном, националном, покрајинском и окружном нивоу или на нивоу великих градова).	12,5%		
10	Едукација и подстицање доступности и развоја архитектуре:			
(1)	уметнички педагошки рад с децом, младима и другим групама корисника у области архитектуре (пуна процес или годишњи радни циклус);	25%		
11	Ауторски рад на развоју и едукацији публике у циљу афирмације естетског и рационалног разумевања уметничких достигнућа и резултата у области архитектуре:			
(1)	осмишљавање и извођење интерактивних образовно-васпитних, анимацијских и других развојних програма (нпр. у оквиру међуресорне сарадње културе и туризма) с различитим групама публике (заокружен програм);	25%		
(2)	развој ауторских инструмената за подстицање доступности и развоја уметности у области архитектуре: осмишљавање, креирање и уређивање приручника, уџбеника, збирки, тематских издања, часописа и другог у области архитектуре (објављени ауторски табак стручног текста).	7%		
			УКУПНО	

За стицање статуса самосталног уметника у култури признаје се сразмерна комбинација више горе наведених критеријума, при чему се задаци вреднују кумулативно.

Ближи критеријуми за стицање статуса

	2) САМОСТАЛНИ СТРУЧЊАК У КУЛТУРИ: (1) АРХИТЕКТОНСКИ КРИТИЧАР, ИСТОРИЧАР АРХИТЕКТУРЕ, ТЕОРЕТИЧАР АРХИТЕКТУРЕ	% од траженог	Број радова	Укупно %
1	објављен ауторски А4 табак, стручних или научних текстова који су у вези са архитектуром	8%		
2	ауторски пројекат изложбе из области архитектуре	25%		
3	објављена књига, монографија или публикација, рецензирана од стране реномираних домаћих или страних рецензената	100%		
УКУПНО				

За стицање статуса самосталног стручњака у култури признаје се сразмерна комбинација више горе наведених критеријума, при чему се задаци вреднују кумулативно.

Када самостални уметник или стручњак у култури, обавља истовремено две или више делатности, његова активност у свакој делатности процентуално се приказује.

Статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе утврђиваће се сходно претежној делатности.